

ALPOLGÁRMESTER

Tájékoztató

a 2008/2009. évi drogprevenációs munkáról

Készítette:

- **Damm Mária** Szociális és Egészségügyi Ágazat
szociális és egészségügyi koordinátor
- **Juhászné Végi Edit** Csepeli Szociális Szolgálat
intézményvezető-helyettes
- **Szalai Erzsébet** Csepeli Szociális Szolgálat
családgondozó

Előadó: **Horváth Gyula**
alpolgármester

Leadási idő:

2009. november 26.

Testületi ülés ideje:
2009. december 15.

Tisztelt Képviselő-testület!

A Csepeli Kábítószerügyi Egyeztető Fórum elnökeként tájékoztatom a tisztelt Képviselő-testületet a 2008/2009. évben a kerületben végzett drogprevenációs munkáról.

Kérem a Képviselő-testületet tájékoztatásom tudomásul vételére.

Budapest, 2009. november 24.

Horváth Gyula
alpolgármester

Tájékoztató a 2008/2009. évi drogprevenciós munkáról

Európai Unió drogpolitika

„A 2004. június 17–18-án az Európai Tanács felkérte a Tanácsot, hogy legkésőbb 2004. decemberéig fogadjon el az EU 2005–2012 közötti időszakra az új drogstratégiájára vonatkozó javaslatokat. Az új stratégia által megállapított keretrendszer és prioritások képezik az EU kábítószerrel kapcsolatos cselekvési tervének alapját.

A stratégia az EU- és az EK-Szerződés jelenlegi jogi szabályozásának keretein belül készült, és az Unió, a Közösség és az egyes tagállamok vonatkozó hatáskörén alapul, a szubszidiaritás és az arányosság megfelelő figyelembevételével.

Figyelembe véve a Szerződéseket, az egyéb vonatkozó európai politikai dokumentumokat, valamint az elmúlt évtized tapasztalatait, a kábítószerrel kapcsolatban a Tanács két általános célt határoz meg.

Ezeket a következőképpen lehet összefoglalni:

- az EU célja a magas szintű egészségvédelem, jólét és társadalmi kohézió eléréséhez való hozzájárulás a tagállamok fellépésének kiegészítése révén a kábítószer-használat, a kábítószer-függőség, valamint a kábítószerrel kapcsolatos egészség- és társadalmi ártalmak megelőzése és csökkentése terén.

- az EU és tagállamai célja a magas szintű biztonság nyújtása a lakosság számára a kábítószerrel előállítás, a határokon átnyúló kábítószer-kereskedelemből és a prekursorok eltérítése elleni fellépés, valamint a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményekkel szembeni megelőző tevékenység fokozása révén, a közös megközelítésbe ágyazott hatékony együttműködés segítségével.

Ezeknek a céloknak a megvalósítása során az EU elismeri a világ kábítószer-problémájából eredő felelősségből való részesedését a harmadik országokból származó kábítószer és pszichotróp anyagok fogyasztójaként, valamint különösen a szintetikus kábítószer előállításaként és exportőreiként egyaránt; és elhatározza, hogy kezeli ezeket a problémákat.”

(Forrás: Európai Unió Tanácsának 2004. november 22-én Brüsszelben készült Feljegyzése)

Hazai drogpolitika

A magyarországi „Nemzeti Stratégia a kábítószer probléma visszaszorítása érdekében” törekszik az EU Drogstratégiájának 2005-2012. közötti időszakra elfogadott irányelveinek követésére.

A Nemzeti Stratégia elsősorban az illegális kábítószerrel foglalkozik, ugyanakkor nyilvánvalóvá teszi, hogy több területen a feladatok elválaszthatatlanok az alkoholfogyasztás, a dohányzás, a szervesoldószer-használat vagy az orvosi javallat nélküli gyógyszerfogyasztás problémájától.

A magyarországi társadalmi átalakulások során felszínre kerülő társadalmi problémák - szegénység, munkanélküliség, hajléktalanság, stb.- megoldására szükségessé vált egy, a lakosság szélesebb körére kiterjedő támogatási rendszer kiépítése, melynek legfontosabb elemei: a szociális ellátórendszer, a gyermekvédelem – és családpolitika, az egészségügy, az oktatásügy, valamint a foglalkoztatáspolitikai.

Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

A ***Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok*** (KEF) olyan helyi szintű szakmai konzultációs munkacsoportok, melyeket a helyi önkormányzatok elkötelezettsége, a kábítószer-probléma kezelését célzó helyi szakmai összefogás, valamint minisztériumi pályázati támogatás hívott életre.

Budapest-Csepel Önkormányzata Képviselő-testülete a 600/2001.(XII.18.) Kt határozatával - a "Nemzeti stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására" ajánlása szellemében - 2001-ben alapította meg a Csepeli Kábítószerügyi Egyeztető Fórumot (KEF).

A KEF feladata, hogy összehangolja a drogprobléma visszaszorításban szerepet játszó négy alappillér – a közösség és együttműködés, a megelőzés, a gyógyítás és rehabilitáció, valamint a kínálatcsökkentés – munkáját. Ennek érdekében a KEF helyi stratégiát dolgoz ki a kábítószer-probléma visszaszorítására.

A kerületben a **Csepeli Szociális Szolgálat koordinálja a drogprevenációs munkát**. A megbízott munkatárs napi kapcsolatban áll az általános- és a középiskolák gyermekvédelmi felelőseivel, rendszeresen részt vesz a Gyermekjóléti Központ által szervezett szakmaközi megbeszéléseken a jelzőrendszer tagjaival együtt. Ezen megbeszélések állandó témái az eddig elért eredmények, azok összegzése és kiértékelése. Megfogalmazódnak továbbá a megoldandó feladatok, újabb célkitűzések is.

A drogprevenációban csak hatékony együttműködéssel lehet eredményeket elérni, ezért ebben a munkában fontos, hogy aktív résztvevők a védőnők, a gyermekvédelmi felelősök, a pedagógusok és a gyermekjóléti központ munkatársai, valamint a kerületi rendőrkapitányság szakemberei.

A Képviselő-testület **241/2006.(V.16.) Kt. számú határozatával elfogadott KEF stratégia** végrehajtását több szempontból és több síkon vizsgáljuk, hiszen így kaphatunk reális képet az eredményességről.

Az első szint, a kiemelt KEF programok szintje. A megrendezett programok végén megtörténhet a résztvevők és a szervező írásos visszajelzése alapján az értékelés.

A második szint, az éves tevékenység értékelése, amely tartalmazza a programtervben szereplő események, a „Gyermekvédelmi területen” jelentkező veszélyeztető tényezők kezelésének elemzését: a Gyermekjóléti Szolgálat által megrendezett kerületi – a jelzőrendszer tagjainak véleményét összegző – gyermekvédelmi tanácskozás megállapításait, javaslatait, és a BRFK XXI. kerületi Kapitányság bünmegelőzési valamint gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységének értékelését.

Harmadik szinten a KEF megszervezi az éves konferenciát, ahol áttekintjük a stratégiában megfogalmazott rövid és középtáv idejére előírt tevékenységek megvalósulását, valamint az elkészítendő összehasonlító felmérések tapasztalatait.

A drogprevenációs munkában a Csepeli Szociális Szolgálaton belül két utcai szociális munkás kolléga, a Védőnői Szolgálat, az ÁMK-ban működő Csepeli Ifjúsági Információs Pont munkatársai, az oktatási intézményekben dolgozó pedagógusok és a Bünmegelőzési Iroda vezetője végez megelőző tevékenységet. A drogprevenációs feladatellátásban nagyon fontos szerepe van a rendőrségnek és a Baptista Szeretetszolgálat tücsere programjának, a Plázában működő Alternatíva Programnak.

A preventív munka területei

Csepeli Szociális Szolgálat

Az intézmény keretében működő **Gyerekjóléti Központnak** összefogó, koordináló szerepe van a gyermekvédelemben, ezért **meghatározó szerepe van** a drogprevenció területén.

A Gyámhatóságtól és a Rendőrségtől az egyszeri szabálysértésekről és a kis értékű lopásokról kapott jelzések alapján 3-5 fős csoportokat gyűjtenek össze és **bűnmegelőzési tréninget** tartanak az érintett fiataloknak számára 2 x 3 óra időtartamban.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a módszer hatásos, mert azok a fiatalok, akik részt vettek a fent jelzett tréningen, azt követően nagyon ritkán követnek el bűncselekményt, így nem maradnak bent a rendszerben.

Az intézmény két szakembere **utcai szociális munkát** végez, melynek célja a veszélyeztetett fiatalok felkutatása, megszólítása és szabadidejük hasznos eltöltésére vonatkozó tájékoztatás.

Az intézmény szociális munkásai - az utcai szociális munka keretében - 2009. április 1. és augusztus 31. között **felmérést készítettek a szerhasználati szokásokról**. A felmérés során kapott információk fontos segítséget jelentenek a további drogprevenciós munkához.

Szabadidő hasznos eltöltését célzó programok:

- Az intézmény - preventív céllal - a csellengő, sodródó gyerekek számára, a szabadidő hasznos eltöltésére ajánlja péntekenként megtartott *éjjeli ping-pong-ját*.
- Minden hétfőn műfüves focipályán *foci edzést* tart a fiatalok részére két sportedző.
- Minden második pénteken délután *szülő-gyermek klub* kerül megrendezésre a családok számára, akik között vannak olyanok, akik már kikerültek a gyermekvédelem rendszeréből, de szívesen vesznek részt a klub foglalkozásain továbbra is.
Pályázaton nyert támogatásból már két alkalommal került sor a családos tábor megszervezésére, múzeum, mozi, cirkusz, színház és planetárium látogatásra.
- Pályázat segítségével valósulhatott meg - 2008. júniusáig - *vendégelőadók* meghívása. Az előadók gyermeknevelési, pszichológiai, orvosi, tanulási problémákban segítettek a szülőknek.

A további tervek között szerepel kamaszoknak önszerző, önismereti csoport szervezése, melynek célcsoportja a hosszú ideje iskolakerülő gyermekek lennének.

A fiatalokat érintő egyre súlyosabb problémák csak a különböző szakterületek hatékony együttműködésével, összefogásával orvosolhatók.

Védőnői Szolgálat által végzett prevenció munkája:

A védőnők tevékenységének egyik jelentős része a nevelési/oktatási intézményekben történik. Kerületünkben 21 területi védőnő és 13 főállású iskola - ifjúsági védőnő dolgozik. Az iskola védőnők napi nyolc órát töltenek el az intézményekben, és átlagosan 1-3 iskola tartozik egy védőnőhöz.

A fokozott gondozásra szoruló és hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartása, gondozása a gyermekvédelmi felelősökkel való szorosabb együttműködésben valósul meg.

Tanítási időben és tanítási időn kívül is folytatnak prevenciós tevékenységet az alábbi keretek között:

- **egészségnapot tartanak,**
- **versenyeket, vetélkedőket szerveznek,**
- **előadásokat tartanak az alkohol, dohányzás, drog témakörben.**

Munkájukban elsődleges cél a megelőzés, az egészségfejlesztő és felvilágosító tevékenység. A 2008/2009-es tanévben 122 alkalommal tartottak a káros szenvedélyek (alkohol, dohányzás, drog témakörben) megelőzésével foglalkozó előadást, melyekhez szakkönyveket, műsoros és felvilágosító/tájékoztató CD-ket, DVD-ket használnak fel, és szorosan együttműködnek a témában járatos pedagógusokkal és a BRFK képviselőivel.

Oktatási intézmények drogrevenziós munkája:

A kerület valamennyi általános iskolájában és középiskolájában végeznek drogrevenziós munkát. A tapasztalatok szerint a fiatalokra pozitív hatást leginkább az órák, elsősorban osztályfőnöki órák anyagába épített prevenciós és tájékoztatói munka ér el. Ilyen munka a kerület valamennyi iskolájában folyik, amelyet elsősorban akkreditált képzésben részt vett pedagógusok végeznek.

A közismereti tárgyak anyagába épített ismereteket valamennyi pedagógus felhasználja, metodikailag beépíti a tananyagba. Mégis kiemelten az osztályfőnöki órákon esik szó a függőséget okozó káros anyagok hatásáról. Említésre kerül a dohányzás, az alkohol, a gyógyszerek és a tiltott drogok egészségkárosító hatása is.

Ezekon kívül az iskolák vezetése lehetőségeihez mérten vendégelőadókat hívnak, filmvetítéseket rendeznek, amelyeket követően kötetlen beszélgetések kapcsán szereznek tapasztalatokat az esetleges drogfogyasztásról, a fiatalok drogokkal kapcsolatos ismereteikről, tapasztalataikról.

Sikeres programok:

- a több éve sikeres személyiségfejlesztésbe épített *drogrevenziós CHEF- program,*
- a Kendermagmentesítő Egyesület *előadása és filmvetítései,*
- *személyiségfejlesztő, játékos, interaktív közösségépítő programok* iskolapszichológus vezetésével,
- kiscsoportos foglalkozások „Érintőképernyős KIOSK” program felhasználásával,
- a SOTE hallgatói által vezetett BOKA- program,
- rendszeres egészségnapokat szerveznek, amelyek tartalmazznak előadásokat, tesztet, beszélgetéseket a drogok egészségkárosító hatásáról szóló tájékoztatókat,
- közös mozi látogatás az Uránia mozi drogrevenziós filmvetítésén és az azt követő beszélgetésen.

Kerületi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési tevékenysége

A bűncselekmények megelőzésére - az Önkormányzattal együttműködve - létrehozott „*bűnmegelőzési receptek*” más budapesti és vidéki kapitányságra is megküldésre kerültek.

A kerületi rendőrkapitányság *minden általános iskolában évente egy alkalommal* baleset-megelőzési és drogprevenációs-bűnmegelőzési előadást tart a bűnmegelőzési és a közlekedési főelőadó, valamint a területileg illetékes körzeti megbízott.

Bűnmegelőzési Iroda prevenciók feladatköre

A Csikó sétányon található Bűnmegelőzési Iroda feladatkörének részét képezik drogprevenációval kapcsolatos teendők is.

Az Iroda jelentős szerepet vállal az Önkormányzat, a Rendőrség, a Csepeli Szociális Szolgálat és egyéb intézmények közötti koordinációs feladatok ellátásában.

Az Iroda vezetője rendszeresen részt vesz a bűnmegelőzéssel és a drogprevenációval kapcsolatos rendezvényeken, előadásokon, valamint a Csepeli KEF munkájában is.

Csepel Pláza Alternatíva Program:

A Csepel Plázában az „Alternatíva” (fiatalok részére közösségi tér) 2008. február 19-én került megnyitásra. A programot a Kompánia Alapítvány működteti.

Az Alternatíva Program célja, hogy a drogprevenációs tevékenységet, **alacsonyküszöbű szolgáltatásként**, ott nyújtsa az igénybevevő - elsősorban **12-24 éves gyermekek és fiatal felnőttek** - számára, ahol nagyobb számban a szabadidejüket töltik, tehát a bevásárló központokban. A program további célja, hogy a célcsoport számára a "csellengéssel szemben" alternatívát kínáljon a szabadidő eltöltésére.

A fiatalokkal való kapcsolatfelvétel több csatornán és többféle módon folyik. Jellemzően egymásnak ajánlják a Programot, de nem ritka, hogy egy-egy fiatal egyedül keresi fel az Alternatívát. A Program és a Csepeli Szociális Szolgálat között rendszeres a kapcsolat és szoros az együttműködés, a Program a jelzőrendszer egyik tagjává vált.

Baptista Szeretetszolgálat tűcsere programja

A tűcsere-program világszerte a leghatékonyabb eszköz az intravénás droghasználók között terjedő fertőzések megelőzésében.

Csepelen **a mobil tűcsere-program** 2003. óta működik, mely feladatot a Baptista Szeretetszolgálat Utcafront részlege látja el hetente két alkalommal (hétfőn és csütörtökön) 16,00-20,00 óra között a Víztoronynál.

A tűcsere-program elsődleges feladata hogy megelőzze a vér útján terjedő betegségek (HIV, Hepatitis) átadását. A tűcsere-programok azon túl, hogy ingyenesen biztosítanak injekciós felszerelést, elvárják hogy a használt és potenciálisan fertőző fecskendőket a szerhasználók visszavigyék a programba, ahol garantált hogy megsemmisítésre kerülnek.

Média szerepe a drogprevenációs feladatellátásban

A drogprevenációs munka fontos része a lakosság hiteles tájékoztatása. A helyi sajtó, a „Csepel” újság és a Csepp TV munkatársai időről-időre hírt adnak azokról a rendezvényekről, melyek az egészséges életmódot népszerűsítik, vagy helyet biztosítanak a kábítószerrel kapcsolatos problémákról szóló cikkeknek.

Összegzés

A KEF 2009. november 3-ai ülésén áttekintésre kerültek az elmúlt időszak intézkedései, valamint a soron következő időszak legfontosabb feladatai az alábbiak szerint.

- A kerület drogprevenációs munkájában széleskörű szakmai együttműködés valósul meg a különböző szervezetek között. Az évek során a Csepeli Szociális Szolgálat gyermekjóléti szakemberei, az oktatási-nevelési intézmények gyermekvédelmi munkatársai, a védőnők, a rendőrség munkatársai, a bűnmegelőzési főmunkatárs valamint a kerületben működő civil szervezetek (Baptista Szeretetszolgálat, Alternatíva Alapítvány) a napi munka során folyamatosan együttműködnek a probléma megelőzésében, valamint a segítségre szoruló fiatalok támogatásában.

- Az említett együttműködés legfontosabb koordináló szerve a Csepeli Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, amelynek tevékenysége a plenáris teljes üléseken kívül informális munkacsoportokban is megvalósul.

- A szociális és gyermekjóléti intézmények 2007-ben történt integrációját követően a Csepeli Szociális Szolgálatnál a szakmai feladatok átszervezésre kerültek, az újjá alakított intézményben a drogprevenációs munka fokozatosan nyerte vissza korábbi fontosságát.

A beszámolási időszak (2008-2009.) legfontosabb eredményei:

- *Az iskolákban folytatódtak a drogprevenációs programok (pl. drog-klub keretében játékos foglalkoztatások).*
- *A DADA programhoz kapcsolódóan rendőrségi előadásokra került sor egy általános iskolában.*
- *A Csepeli Szociális Szolgálat az utcai szociális munka keretében felmérést készített a szerhasználati szokásokról.*
- *A Baptista Szeretetszolgálat tücsere-programja folytatódott.*
- *A Csepel Plázában a Kompánia Alapítvány létrehozta az Alternatíva Programot a plázát látogató fiatalok számára.*

Jelenleg kidolgozás alatt van

- *a Csepeli Kábítószerügyi Egyeztető Fórum módosított Szervezeti Szabályzata,*
- *a Csepeli Kábítószerügyi Egyeztető Fórum 2010. évi munkaterve,*
- *a munkacsoportok kialakítása részfeladatokra vonatkozóan.*

Budapest, 2009. november 24.

Horváth Gyula
alpolgármester